

Obvestila za VINOGRADNIŠTVO

Izdajatelj: KGZS-Zavod Novo mesto, Šmihelska cesta 14, 8000 Novo mesto
Obvestilo pripravil: Domen Bajec, e-pošta: domen.bajec@gov.si
ISSN št. 15.a

Datum: 20. junij 2017

ZATIRANJE AMERIŠKEGA ŠKRŽATKA, PRENAŠALCA ZLATE TRSNE RUMENICE

Vinogradnike obveščamo, da so pogoji za zatiranje ameriškega škržatka, prenašalca zlate trsne rumenice v vinorodni deželi Posavje izpolnjeni. Med tem, ko je vinska trta že odcvetela, beležimo pri spremljanju razvoja ameriškega škržatka večinski delež ličink v stopnji razvoja L3. Prisotne so tudi ličinke v L2 in posamezne v L1 stopnji. Optimalen čas za izvedbo prvega tretiranja je v obdobju zadnje dekade meseca junija, med 20.06. in 01.07.2017.

Zatiranje ameriškega škržatka s fitofarmaceutskimi sredstvi je poleg odstranjevanja okuženih trt ključni ukrep za preprečevanje širjenja zlate trsne rumenice. Zato je pomembno, da znižamo populacijo ameriškega škržatka na najnižjo možno mero. Po Pravilniku o ukrepih za preprečevanje širjenja in zatiranja zlate trsne rumenice (Uradni list RS, št. 48/14 in 49/16) je zatiranje ameriškega škržatka obvezno za vse imetnike trte v vinogradih za pridelavo grozdja ter na brajdah oziroma ohišnicah na razmejenem območju zlate trsne rumenice, to je v žariščih okužbe in njihovih varovalnih pasovih, kot tudi v matičnih vinogradih, matičnjakih in trsnicah na celotnem območju Slovenije.

V vinogradih za pridelavo grozdja, brajdah in ohišnicah je na razmejenem območju (celotno območje Vinorodne dežele Posavje; žarišča okužbe in varovalni pasovi žarišč okužbe) **obvezno opraviti najmanj 1 tretiranje**. Priporočamo sredstvo **ACTARA 25 WG** (v odmerku 200 g/ha), ki učinkovito zatira ameriškega škržatka, zato tretiranja običajno ni potrebno ponoviti. Možna je tudi uporaba: RELDAN 22 EC (1,6 l/ha), DECIS 2,5 EC (0,5 l/ha), DECIS (0,5 l/ha), GAT DECLINE 2,5 EC (0,5 l/ha) ali pripravkov na podlagi piretrina (FLORA VERDE [1,6 l/ha] in BIOTIP FLORAL [1,6 l/ha]), a je zaradi manjšega učinka posledično treba opraviti dodatna, naknadna tretiranja.

Če je bilo za prvo tretiranje uporabljeno drugo sredstvo kot ACTARA 25 WG, je potrebno tretiranje ponoviti v 2. napovedanem roku. Delovanje ostalih sredstev je namreč krajše in so manj učinkovita. V tem primeru za drugo tretiranje proti amerškemu škržatku uporabimo ACTARA 25 WG ali RELDAN 22 EC. Pri tem je smiselno spremljati ulov odraslih ameriških škržatkov z rumenimi lepljivimi ploščami. Drugo tretiranje opravimo, če je na rumene lepljive plošče ulovljenih 4 ali več škržatkov.

V **ekološki pridelavi** po končanem cvetenju uporabite pripravke na osnovi piretrina: **FLORA VERDE** (1,6 l/ha) ali **BIOTIP FLORAL** (1,6 l/ha), 2. tretiranje morate opraviti naknadno, 5 do 7 dni po 1., razen če po prvem tretiranju s spremljanjem ulova z rumenimi lepljivimi ploščami ugotovimo, da ulov odraslih škržatkov ne presega 4 osebkov na rumeno lepljivo ploščo na teden.

V matičnih vinogradih, matičnjakih in trsnicah na razmejenem območju:

V matičnih vinogradih uporabite: **ACTARA 25 WG** (200 g/ha), DECIS 2,5 EC (0,5 l/ha), PYRINEX M22 (1 l/ha) ali pripravke na podlagi piretrina. Drugo tretiranje boste izvedli okoli 2 do 3 tedne po 1. tretiranju (do 15. julija) s sredstvi: ACTARA 25 WG (200 g/ha), DECIS 2,5 EC (0,5 kg/ha; s tem tretiranjem lahko zajamete tudi grozdne sukače), RELDAN 22 EC (1,6 l/ha; s tem tretiranjem lahko zajamete tudi grozdne sukače), pripravki na podlagi piretrina (proti grozdnim sukačem sta registrirani sredstvi Flora verde in Biotip floral). Tretje tretiranje bo sledilo konec julija, prva dekada avgusta, s sredstvi ACTARA 25 WG (200 g/ha), DECIS 2,5 EC (0,5 kg/ha) ali pripravki na podlagi piretrina, če so na rumene lepljive plošče ulovljeni odrasli škržatki.

V *matičnjakih* uporabite: **ACTARA 25 WG** (200 g/ha) ali **DECIS 2,5 EC** (0,5 l/ha). Drugo tretiranje opravite okoli 2 do 3 tedne po prvem tretiranju (do 15. julija) s sredstvom **ACTARA 25 WG** (200 g/ha) ali **DECIS 2,5 EC** (0,5 l/ha). Tretje tretiranje sledi (konec julija, prva dekada avgusta), če so na rumene lepljive plošče ulovljeni odrasli škržatki; s sredstvom **ACTARA 25 WG** (200 g/ha) ali **DECIS 2,5 EC** (0,5 l/ha).

V *trsnicah* uporabite: **ACTARA 25 WG** (200 g/ha), **DECIS 2,5 EC** (0,5 l/ha) ali **DECIS** (0,5 l/ha). Drugo tretiranje opravite do 3 tedne po prvem, do 15. julija s sredstvom **ACTARA 25 WG** (200 g/ha) ali **DECIS 2,5 EC** (0,5 l/ha) ali **DECIS** (0,5 l/ha). Nadaljnja tretiranja sledijo 2 do 3 tedne kasneje, če so na rumene lepljive plošče ulovljeni odrasli škržatki; s sredstvom **ACTARA 25 WG** (200 g/ha) ali **DECIS 2,5 EC** (0,5 l/ha).

Opozarjamo, da je treba vsa fitofarmacevtska sredstva uporabljati v skladu z navodili za uporabo in navedbami na etiketi. Pri uporabi je treba upoštevati Pravilnik o pravilni uporabi fitofarmacevtskih sredstev (Uradni list RS, št. 71/14).

Podatki o fitofarmacevtskih sredstvih za zatiranje ameriškega škržatka

Actara 25 WG učinkovito zatira vse razvojne stadije ameriškega škržatka. Najbolj je učinkovit, če ga uporabimo v zgodnjih stadijih ličinke (L₁ do L₃). Uporabljamo ga v odmerku 200 g/ha. **Dovoljena so največ tri tretiranja** na istem zemljišču v eni rastni dobi, sredstvo se uporablja v presledkih 21 dni. Kot manjša uporaba je sredstvo dovoljeno za zatiranje ameriškega škržatka v trsnicah in matičnjakih in sicer največ tri tretiranja v eni rastni dobi v presledkih 21 dni. **Sredstvo Actara 25 WG je prepovedano uporabljati pred ali med cvetenjem trte.** Uporablja se ga lahko le takrat, ko ni vetra.

Pri tretiranju vinske trte je potrebno preprečiti onesnaženje vodotokov, vodnjakov, jezer in vodnih izvirov tako, da tretiramo v oddaljenosti najmanj 20 m od njih. Actara spada med sistemična sredstva in je razvrščena kot nevarna za čebele, zato je treba sredstvo uporabiti **po končanem cvetenju trte**. Pred tretiranjem je treba odstraniti vso cvetočo podrast v vinogradu in njegovi neposredni bližini. Pri uporabi pripravka Actara je potrebno paziti, da rastlina ni v stresu, v tem primeru je namreč delovanje tega sredstva slabše.

Reldan 22 EC: Na razmejenih območjih zlate trsne rumenice velja v času od 22. 5. 2017 do 22. 9. 2017 dovoljenje za nujne primere za odmerek 1.6 l/ha in sicer le v vinogradih za pridelavo grozdja, ki je namenjeno za predelavo v vino. V tem odmerku pripravke deluje na odrasle stadije ameriškega škržatka. **Uporaba v vinogradih za pridelavo namiznega grozdja v tem odmerku ni dovoljena.**

Pridelovalci morajo o uporabi voditi evidence: o lokaciji in površini vinograda, kjer so uporabili pripravek Reldan, datum uporabe, podatke o dejansko porabljeni količini, količini vode in o morebitni opažanjih.

Sredstvo Reldan 22 EC se lahko na istem zemljišču uporabi samo enkrat v eni rastni dobi

Preprečiti je treba onesnaženje vodotokov, vodnjakov, jezer in izvirov tako, da se upošteva predpise s področja varstva voda. Lahko ga uporabljamo v oddaljenosti več kot 75 m tlorisne širine od meje brega voda 1. in 2. reda. Če uporabljamo šobe za zmanjšanje zanaša (drifta), se varnostni pas do površinskih voda lahko zmanjša, vendar pa mora celotno območje vinograda izpolnjevati pogoje glede zmanjšane varnostne pasu. Varnostni pas se v tem primeru lahko zmanjša na:

- 40 m ob uporabi šob s 50 % zmanjšanjem zanaša FFS ali na
- 30 m ob uporabi šob s 75 % zmanjšanjem zanaša FFS ali na
- 15 m ob uporabi šob s 90 % zmanjšanjem zanaša FFS.

Varstvo pri delu: Pri rokovanju s koncentriranim sredstvom, mešanju škropilne brozge, polnjenju in čiščenju rezervoarja mora delavec uporabljati zaščitno obleko (delovni kombinezon), zaščitne rokavice in zaščitno za dihalo (maska tipa AIP2). Pri tretiranju s traktorsko nošenim/vlečenim pršilnikom mora delavec uporabljati zaščitne rokavice, delovno obleko, pokrivalo s širokimi kraji, trpežno obutev in zaščitno za dihalo (maska tipa AIP2). Pri stiku s škropljenimi rastlinami po preteku delovne karence mora delavec uporabljati zaščitne rokavice.

Delovna karenc: Vstop delavcev na tretirano površino je dovoljen 12 dni po končanem tretiranju.

Odgovornost za fitotoksičnost in učinkovitost sredstva prevzame imetnik dovoljenja za nujne primere. Odgovornost glede pravilne rabe FFS je na strani uporabnikov.

Sredstvo je nevarno za čebele. Cvetoča podrast v trajnih nasadih mora biti v času tretiranja s FFS, ki so za čebele nevarna, pokošena oziroma mora biti na drug način preprečeno, da bi jo FFS doseglo.

Zaradi zaščite čebel in drugih žuželk, se lahko s tem sredstvom tretira samo v nočnem času od dve uri po sončnem zahodu do dve uri pred sončnim vzhodom. Ne tretira se v vročem in vetrovnem vremenu.

Decis 2,5 EC, Decis, Gat decline 2,5 EC

Decis 2,5 EC in Decis: eno tretiranje je dovoljeno za vinograde za pridelavo grozdja in sicer od konca cvetenja trte do takrat, ko jagode dosežejo velikost graha (BBCH 71 do 75). Uporabljamo ga v odmerku 0,5 l/ha. Ni priporočeno mešanje z alkalnimi pripravki, s pripravki na podlagi Zvepla in tiofanata.

Gat decline: dovoljeni sta dve tretiranja v odmerku 0,5 l/ha.

Skupno število tretiranj z vsemi tremi sredstvi je največ dva krat na istem zemljišču v eni rastni dobi.

Pri uporabi pripravkov Decis, Decis 2,5 EC in Gat decline 2,5 EC je treba preprečiti onesnaženje vodotokov, vodnjakov, jezer in vodnih izvirov tako, da upoštevamo predpise s področja varstva voda. S sredstvi se ne sme tretirati v območju 30 m tlorisne širine od meje brega voda 1. in 2. reda. Sredstva so nevarna za čebele, z njimi se ne sme tretirati v času cvetenja gojenih rastlin in podrasti. **Zaradi zaščite čebel in drugih žuželk opravevalcev se lahko tretira v nočnem času dve uri po sončnem zahodu in največ dve uri pred sončnim vzhodom.**

Decis in Decis 2,5 EC: dve tretiranja sta dovoljeni za matične vinograde, matičnjake in trsnice.

Pripravki **Decis 2,5 EC, Decis in Gat decline 2,5 EC** spadajo v skupino sintetičnih piretroidov. Omenjeni pripravki imajo negativni vpliv na pleniške pršice iz družine Phytoseiidae – naravne sovražnike rdeče sadne pršice in pršic šiškaric (akarinoze in erinoze). Zato lahko v takšnih vinogradih lahko pride do prerazmnožitve omenjenih škodljivcev.

Pripravki na osnovi piretrina

Dovoljenje za zatiranje ameriškega škržatka imata pripravka **Flora verde in Biotip floral**. Na podlagi preverjanja pristojnih služb na MKO uporaba piperonil butoksida, ki ga vsebujeta pripravka, v ekološki pridelavi ni sporna.

Učinek teh sredstev je boljši z dodatkom ogrščičnega olja v koncentraciji 0,5%. Rastline temeljito opoimčo tudi na spodnji strani listov. Tretiramo ob lepem vremenu, po možnosti zvečer oziroma v hladnejših urah dneva. **Sredstvi sta nevarni za čebele.**

Pripravka **Flora verde in Biotip floral** uporabimo v 0,16% koncentraciji oziroma v odmerku 1.6 l/ha. Sredstvi sta primerni za omejevanje ameriškega škržatka. V primeru močnega napada tretiranje ponovimo po 7 dneh. Oba pripravka imata dovoljenje tudi za zatiranje križastega in pasastega grozdnega sukača. Priporočena uporaba zvečer in v hladnejših urah dneva. S sredstvom se ne sme tretirati v območju 15 m tlorisne širine od meje brega voda 1. in 2. reda. Sredstvi sta nevarni za čebele.

S pripravki na podlagi piretrina lahko opravimo skupno 3 tretiranja.

Natančna navodila so dosegljiva na povezavi: http://www.uvhvvr.gov.si/fileadmin/uvhvvr.gov.si/pageuploads/DELOVNA_PODROCJA/Zdravje_rastlin/2013/Posebno_nadzorovani_organizmi/trsne_rumenice_in_ameriski_skrzatek/publikacije_2017/Navodila_za_zatiranje_ameriskega_skrzatek_2017_junij_PRINT.pdf

Za spremljanje odraslih osebkov ameriškega škržatka namestite v začetku meseca julija vinograde rumene lepljive plošče. Plošče obesite v senčne predele trsov, kjer se škržatek najraje zadržuje. V večjih vinogradih naj bo 4-5 plošč na ha enakomerno razporejenih, v manjših vsaj 3. Tudi v *matičnih vinogradih, matičnjakih in trsnicah* je spremljanje ameriškega škržatka s 3–5 rumenimi lepljivimi ploščami na ha obvezno. Plošče boste v juliju in začetku avgusta redno pregledovali in če pri tedenskem pregledu ugotovite ulov 4 ali več odraslih škržatkov, je potrebno v vinogradih za pridelavo grozdja, brajda in ohišnicah opraviti še drugo tretiranje. Rumene lepljive plošče se odvisno od številčnosti ulovljenih žuželk zamenja najkasneje po treh tednih.

